

Logistiikan perustutkinto

Kuva: Sirpa Roivainen

**Ammatti-
osaamisen näyttö
kuorman-
käsittelyn ja
kuljettamisen
opinto-
kokonaisuuksista**

Taustaa

- Logistiikan perustutkinnon (autonkuljettaja) 3 luokan opiskelija
- Opiskelija on ollut edellisenä vuonna työssäoppimassa samassa yrityksessä, muuta alan kokemusta ei ole
- Opiskelijalle kerrottiin ennen työssäoppimisen alkua ammattiosaamisen näytön ajankohta ja mitä siinä arvioidaan
- Ammattiosaamisen näyttö suoritettiin työpaikalla
- Näyttöpaikka: kuljetusyritys, joka on erikoistunut maitotaloustuotteiden ja vihannesten kuljetukseen

Ammattiosaamisen näytön tehtäväkuvaus

Logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen
koulutusohjelma

Ruokakuljetus tukkumyyjältä asiakkaille

- Kuljettaminen (20 ov)
- Kuorman käsittely (15 ov)

Ammattiosaamisen näytön suunnittelu

- Opiskelijan kanssa sovittiin *ennen* työssäoppimisen alkua alustava ajankohta (toukokuun puoliväli), jolloin ammattiosaamisen näyttö suoritetaan. Hänelle kerrottiin, että arvioitavat opintokokonaisuudet ovat kuormankäsittely ja kuljettaminen.
- Opettaja *suunnitteli yksin* ammattiosaamisen näytön kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineiston perusteella. Hän kertoi opiskelijalle vielä lähempänä näytön ajankohtaa *tarkemmin arvioitavista alueista* (esim. työturvallisuutta ja asiakaspalvelua painotettiin).
- Työpaikkaohjaaja sopi opettajan ja opiskelijan kanssa *sopivan työtehtävän ja ajankohdan* näytön suorittamiseen (opettajan antamien tietojen perusteella). Itse ammattiosaamisen näytössä hän ei ollut mukana.

Ammattiosaamisen näytön tehtäväkuvaus

Kuva: Sirpa Roivainen

Ammattiosaamisen näytön tehtäväkuvaus

Keskeinen osaaminen, joka näytettiin (1/2):

- vastuullinen, turvallinen ja taloudellinen kuorma-auton kuljettajana toimiminen
- ajoneuvon kuormaaminen ja kuljettaminen säädösten sekä kuljetettavan tavaran vaatimusten mukaisesti
- taloudellisen ja tarkoituksenmukaisen reitin valinta
- ajoneuvossa ilmenevien vikojen ja puutteiden havaitseminen ja niihin reagoiminen ajon aikana
- kuormaukseen liittyvän lainsäädännön tunteminen

Ammattiosaamisen näytön tehtäväkuvaus

Keskeinen osaaminen, joka näytettiin (2/2):

- omasta ja ympäristön turvallisuudesta huolehtiminen
- työtehtävien hallinta:
  - kuormaaminen ja purkaminen
  - kuljetusasiakirjojen käyttö ja kuormansuunnittelu
  - kuormankäsittelylaitteiden käyttö
  - kuljetusvahinkojen estäminen

Ammattiosaamisen näytön havainnot

Ammattiosaamisen näytössä suoritettavan työn laajempi kuvaus:

Opiskelijan tehtävänä oli kuormata ajoneuvo lähettävän yrityksen tiloissa tuotteilla ja kuljettaa ne asiakkaille Porvoon ympäristössä. Opiskelija huomioi kuormauksessa ja kuljetuksen aikana tuotteiden (vihanneksia ja maitotaloustuotteita) erityisvaatimukset sekä työturvallisuuden.

Hän asioi näytön aikana vastaanottavien yritysten henkilökunnan kanssa.

Ammattiosaamisen näytön havainnot

Ammattiosaamisen näyttöön liittyvän työn erityispiirteitä:

- Opiskelija suoritti näytön *ilman työpaikkaohjaajan läsnäoloa*; oltiin liikkeellä kuorma-autolla, jossa vain 1 paikka kuskin lisäksi sekä työpaikkaohjaaja oli itse ajotehtävissä
- Auto, jota käytettiin oli pienehkö kuorma-auto ilman perä-/sivulaitanostinta tai muuta ajoneuvoon kiinnitettyä kuormankäsittelylaitetta

Kuva: Sirpa Roivainen

Arvioinnin perustaksi

Arviointi

- Työelämänedustajalla oli työpaikkaohjaajakoulutus (hän ei kuitenkaan ollut itse näyttötilanteessa eikä arviointikeskustelussa mukana)
- Opiskelija suoritti näyttötehtävän normaalin työelämän vaatimusten mukaisesti:
  - Saatuun lähetyslistat, keräsi kuljetettavat tuotteet rullakoihin, sijoitti tuotteet kuormatilaan, sitoi ne ja kuljetti asiakkaille. Vastaanottajien luona hän auttoi tuotteiden purkamisessa.
- Opiskelija huomio asiakkaat hyvin:
  - tervehti heitä ystävällisesti, auttoi tavaroiden purkamisessa ja keskusteli heidän kanssaan sujuvasti

Arviointi

- Opiskelija käytti apuvälineistä lähinnä rullakoita (olisi ollut käytettävissä lisäksi nokkakärret)

- Keskeinen osaaminen tuli mitattua hyvin tässä ammattiosaamisen näytössä.
  - Ei jäänyt tarvetta ammattiosaamisen näytön täydentämiseen

- Opiskelijalla oli selkeimmät puutteet työturvallisuudessa:
  - Hän ei käyttänyt turvakenkiä, vaikka käsitteli raskaita laatikoita ja rullakoita
  - Hän teki selälle vaarallisia nostoja

Arviointi

- Ammattiosaamisen näytössä käytettiin kansallista ammattiosaamisen näyttöaineistoa:
  - jotkin arviointikriteerit olivat mahdottomia soveltaa kyseiseen näyttöön (esim. ”kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen” kuljettamisessa: 5-tason arvioinnissa puhutaan vain adr-määräyksistä)
  - osa arviointikriteereistä toimi hyvin kyseisessä näytössä

Arviointikeskustelu

Milloin?

Missä?

Ketkä?

Kuva: Sirpa Roivainen

Arviointikeskustelu

- Arviointikeskustelu käytiin heti näytön loputtua autossa, jolla opiskelija suoritti näytön.
- Arviointikriteerit eivät olleet riittävän selkeitä ja tarpeeksi yksityiskohtaisia ja menivät osittain päällekkäin (rajan vetäminen hankalaa). Opettaja kuitenkin ohjasi opiskelijaa arvioinnin kohdistamisessa
- Opiskelija arvioi itseään kriittisemmin kuin opettaja, piti siis itseään ”huonompana” suoriutujana kuin oikeasti oli
- Opiskelija oli jo tottunut itsearviointiin, koska hän suoritti jo kolmatta ammattiosaamisen näyttöään

Arviointikeskustelu

- Opiskelija arvioi ensin itse itsensä arvosanalla ja perusteli lyhyesti arvosanan (arviointikohteittain/opintokokonaisuus), minkä jälkeen opettaja teki samoin. Käytiin siis kohta kohdalta läpi, ensin opiskelija ja sitten opettaja
- Opettajan rooli oli vielä tässä vaiheessa avata opiskelijalle arviointikriteerejä ja saada hänet myös perustelemaan vastauksensa
- Opettaja päätti arvioinnista (opiskelija oli loppuarvosanasta täysin samaa mieltä). Opettaja päätti arvioinnista, koska työpaikkaohjaaja ei ollut itse paikalla.
- Opettaja sekä suoritti arvioinnin että kirjasi arvioinnit arviointikeskustelussa

Arviointikeskustelu

- Arvosanan muodostumisessa ajateltiin koko näyttötehtävän onnistumista kokonaisuutena. Ei siis laskettu keskiarvoa arviointikohteiden arvosanoista, vaan ajateltiin työn sujumista kokonaisena työtehtävänä
- Näyttö vaikutti opintokokonaisuuden arviointiin ja loput opintokokonaisuuden arvioinnista muodostui oppilaitoksessa suoritettujen työtehtävien perusteella toimielimen päätöksen mukaisesti

Dokumentointi

- Arvioinnin perustelut kirjattiin opintokokonaisuuksittain arviointilomakkeille (arvosanat ja sanallinen arviointi)

Huomioita

Ammattiosaamisen näytön suorittamisesta

Kuva: Sirpa Roivainen

Arvioinnista

Kuva: Sirpa Roivainen

Huomioita

- **Saatiin kokemuksia:**
  - arvioinnista, kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineistojen käytöstä ja ammattiosaamisen näytön suunnittelusta ja toteuttamisesta

- **Mitä hyötyä ammattiosaamisen näytöstä oli**
  - **Oppilaalle?**
    - sai näyttää mitä osaa
    - sai tehdä oman yksilösuorituksen rauhassa (ei muuta opiskelijaryhmää taustalla)

  - **Opettajalle?**
    - harjoitusta tuleviin lakisääteisiin näyttöihin
    - pääsi näkemään opiskelijoiden todellisia työssäoppimistehtäviä
    - näki opiskelijan todellisen osaamisen

  - **Työpaikalle?**
    - sai tietoa opiskelijan osaamisesta

Huomioita

▪ Kehittämiskohteita:

- työpaikkaohjaaja pitäisi saada mukaan näyttötilanteeseen
- työpaikkaohjaaja pitäisi saada myös enemmän suunnitteluun mukaan
- muut opettajat pitäisi velvoittaa suunnittelemaan ja järjestämään näyttöjä

▪ Mitä pitäisi tehdä toisin?

- opiskelija pitäisi perehdyttää paremmin näyttöön, erityisesti arviointikriteereihin
- Tätä ammattiosaamisen näyttöä ei olisi voitu toteuttaa toisella tavalla tässä kuljetusyrityksessä.
- Tämä ammattiosaamisen näyttö vei opettajan aikaa matkoineen **5,5 h** ja työelämän aikaa (puhelut opettajan kanssa) **0,5h**

Huomioita

- Arviointi onnistui arviointikeskustelussa olleiden osalta hyvin (opiskelija ja opettaja), mutta työelämän mielipidettä ja näkökulmaa jäätiin kaipaamaan
- Ammattiosaamisen näyttötehtävä toimi tämän opintokokonaisuuden osaamisen mittarina melko hyvin
- Opiskelijan itsearviointi meni hieman alakanttiin hänen osaamiseensa nähden

Huomioita

- Arviointikeskustelu sujui hyvin (arviointi oli kriteeriperusteista)

- Kehittämiskohteita
  - Arviointikriteereiden pitäisi olla *yksinkertaistettumpia* käytännön tekemiseen
  - Arviointikohteita pitäisi olla *vähemmän* (ydinosaaminen ja yhteiset painotukset pois, lisäksi tiedon hallinta sisältyy jo osittain työtehtävän hallintaan)

Huomioita

- Opiskelijan reagointi palautteeseen:
  - huomasi omat puutteensa ja vahvuutensa arviointikeskustelun aikana
  - arviointikeskustelun alussa häntä piti ”auttaa” saamaan numerot aikaiseksi kyselemällä esim:
”Oliko 2:n arvoinen suoritus? Entä 3:n? Miksi ei 5:n arvoinen?”

Huomioita

- Kaikissa ammattiosaamisen näytöissä *ei toteudu* arviointikriteerien mukaiset asiat (esim. kuorman käsittelyssä opiskelijasta riippumattomista syistä hänellä ei ole käytettävissä muita kuin mekaanisia kuormankäsittelyvälineitä; työtehtävän hallinta H3)